

Education at a Glance: OECD Indicators - 2004 Edition

Summary in Danish

OECD beskæftigelsesoversigt: 2004 udgave OECD beskæftigelsesoversigt: 2004 udgave

Sammendrag på dansk

Ændringer af økonomiske og sociale forhold har givet uddannelse en endnu større central rolle, når vi taler om succes for individuelle og nationer. Menneskelig kapital er længe blevet identificeret som en nøgelfaktor i kampen mod arbejdsløshed og lave lønninger, men nu foreligger der også stærke beviser for, at det hænger sammen med en lang række ikke-økonomiske fordele inklusive forbedringer indenfor helbredsområdet og en større følelse af velværd.

Fordelene ved uddannelse har ført til øget deltagelse på et udvidende område indenfor uddannelsesaktiviteter - med deltagelse af folk i alle aldre, lige fra den tidlige barndom til langt op i voksenalderen. Eftersom kravet om uddannelse vokser og bliver mere forskelligartet, så bliver regeringernes udfordringer at sikre, at de tilbudte uddannelsesmuligheder svarer til de reelle, dynamiske behov på omkostningsbesparende vis.

Education at a Glance – OECD Indicators 2004 giver en omfattende, sammenlignelig og ajourført samling af indikatorer for uddannelsessystemernes ydeevne, der repræsenterer konsensus af professionelle overvejelser om, hvordan man internationalt måler den nuværende uddannelsesstilstand. Indikatorerne giver oplysninger om de menneskelige og finansielle ressourcer, der er investeret i uddannelse, om hvordan uddannelses- og indlæringssystemerne fungerer og fastlægges, og om forrentningen af de uddannelsesmæssige investeringer. Publikationernes nøgleresultater er som følger:

Skoleperiode i OECD-området

- Den gennemsnitlige **gennemførte uddannelse i den voksne befolkning** i OECD lande svarer til 11,8 år baseret på længden af de gældende uddannelsesprogrammer. For de 18 lande, der rangerer over gennemsnittet i OECD, ligger skoleperiodens gennemsnitsår fra 11,8 til 13,8 år. I de resterende 12 lande er spredningen større, idet den er på mere end 4 år fra den korteste periode på 7,4 år til 11,8 år (tabel A1.1).

Basiskvalifikationer for succesrig indgang til arbejdsmarkedet

- I 17 ud af 20 OECD lande med sammenlignelige data overstiger forholdet af **gymnasiestudenter** i befolkningen, med en typisk alder ved den afsluttende eksamen, 70%. I Danmark, Tyskland, Japan, Norge, Polen og Schweiz svarer antallet af afsluttende eksamener til eller overstiger 90%. Udfordringen ligger nu i at sikre, at den resterende del ikke lades i stikken med fare for social udstødelse, som dette kan medføre (tabel A2.1).
- Hvis man sammenligner den gennemførte uddannelse i befolkningen i alderen fra 25 til 34 år med befolkningen i alderen fra 45 til 54 år, så viser det, at omfanget af individuelle, som har **fuldført en gymnasieuddannelse** er vokset i næsten alle OECD lande, og i nogle lande endda meget hurtigt: i to tredjedele af landene varierer omfanget fra 70 til 95% i den yngste generation. Mange lande med traditionelt lave uddannelsesniveauer er ved at indhente de andre (tabel A2.2).

Høje kvalifikationer på videregående niveau

- I 17 OECD lande med sammenlignelige data **fuldfører** gennemsnitligt 32% af de personer, der typisk har den alder, hvor man typisk afslutter eksamen, på nuværende tidspunkt **videregående uddannelser på niveau A**, hvilket omfatter universiteter og øvrige institutioner, der tilbyder lignende uddannelse. Dette er et tal, der spænder fra mindre end 20% i Østrig, Den Tjekkiske Republik, Tyskland og Schweiz til mere end 40% i Østrig, Finland, Island og Polen (tabel A3.1).
- Som det er målt ved gennemført uddannelse, så har der været en stigning i **mængden af færdigheder på videregående niveau** i OECD's voksenbefolkning. Men det meste af denne stigning skyldes betydelige stigninger i forholdet af afsluttede videregående uddannelser i et forholdsvis lille antal lande (tabel A3.4).
- I gennemsnit **"falder"** en tredjedel af de studerende i OECD lande **"fra" de videregående uddannelser**, førend de har færdiggjort deres første eksamen (tabel A3.2).
- I gennemsnit tværs over OECD lande er det næsten en tredjedel af de **kandidater**, der får en eksamen på universitetsniveau eller lignende, der tager den indenfor samfundsvidenskaber, handel eller jura. De næstmest populære **studieområder** er videnskabsrelaterede (maskinteknik, produktion og byggeri, biovidenskaber, fysik og landbrug, matematik og IT, men ikke sundhed og velfærd) hvoraf i gennemsnit én ud af fire studerende består (tabel A4.1).

- I OECD lande er gennemsnitligt mere end to tredjedele af de **studerende** på universiteter eller lignende niveau **kvinder** i fagene De Humanistiske Videnskaber, kunst, uddannelse, sundhed og velfærd. Men kvinderne tæller mindre end en tredjedel af de studerende i matematik og datalogi, og mindre end en femtedel af de studerende i maskinteknik, produktion og byggeri er kvinder (tabel A4.2).
- Universitetsuddannelser eller på lignende niveau **afsluttede eksamener for kvinder** er lig med eller overstiger de samme for mændene i de fleste OECD lande, men det er stadig mere sandsynligt, at flere mænd end kvinder opnår avancerede forskningskvalifikationer så som doktorater (tabel A4.2).

Resultatet af indlæringskvaliteten på grundskoleniveau

- I en sammenligning omfattende ni lande viste fire lande (Grækenland, Ungarn, Island og Slovenien) statistisk betydelige stigninger i den gennemsnitlige **præstation i læsning blandt 4. klasses elever** mellem 1991 og 2001, der strækker sig fra en stigning på 16 point i Ungarn til en stigning på 41 point i Grækenland. Som kontrast hertil faldt præstationerne i Sverige i denne periode fra 513 point i 1991 til 498 point i 2001 (tabel A5.1).
- I Ungarn blev gennemsnitspræstationerne trukket op grundet forbedring blandt den **øverste fjerdedel af de studerende**. Som kontrast hertil var en reduktion i præstationerne blandt den øverste fjerdedel en medvirkende årsag til et fald i den gennemsnitlige præstation blandt svenske studerende (tabel A5.1).
- **Pigerne udkonkurrerede i 1991 drengene** i alle ni lande. I 2001, mens forskelle i favorisering af pigerne fortsat fandtes i de fleste lande, forsvandt målelige forskelle i Italien og Island (tabel A5.2).

Resultatet af indlæringskvaliteten mod slutningen af grundskolen

- I OECD lande viste gennemsnitligt 10% af de **15-årige Niveau 5 (Level 5) læse- og skrivefærdigheder**, hvilket inkluderer evaluering af oplysninger og opbygning af hypoteser, trække på specialviden og accepteringsbegreber i modsætning til forventninger. Men denne procentdel varierer fra 19% i Finland og New Zealand til under 1% i Mexico. Et gennemsnit på 12% af de 15-årige har kun opnået de mest **grundlæggende læse- og skrivefærdigheder** på niveau 1 (Level 1) og yderligere 6% falder endog herunder (tabel A6.1).
- **15-årige** i Japan viser de højeste resultater i **matematiske læse- og skrivefærdigheder**, selv om deres resultater statistisk set ikke kan udskilles fra studerende i to andre toppræsterende lande, Korea og New Zealand. På den **videnskabelige læse- og skriveskala** udviser studerende i Japan og Korea den højeste gennemsnitspræstation (tabel A7.1 og A7.2).
- Mens der er store forskelle i gennemsnitspræstationerne blandt landene, så er **forskellen i præstationerne blandt 15-årige i hvert land** mange gange større. Men store uensartetheder i præstation er ikke en nødvendig betingelse for et land for at nå op på et højt niveau af den generelle præstation. Tværtimod præsterer fem af landene med den mindste forskel i præstationen på den matematiske læse- og skriveskala - nemlig Canada, Finland, Island, Japan og Korea - alle betydeligt over OECD's gennemsnit, og fire af dem - Canada, Finland, Japan og Korea - er blandt de seks bedst præsterende lande i matematisk læse- og skrivefærdigheder (tabel A7.1).

Kønssforskelle i indlæringsresultater og de studerendes holdninger

- På 4.-klassens niveau udkonkurrerer piger i gennemsnit betydeligt drenge i læsefærdigheder, og i en alder af 15 år har **kønssforskellen** i læsning tendens af at blive større (tabel A9.2 og A9.3).
- I matematik ser det ud, som om 15-årige drenge har et lille overtag i de fleste lande, og i videnskab er **kønsmønstrene** mindre udtalte og mindre ulige (tabel A9.2).
- I **samfundsorientering** viser der sig færre kønssforskelle blandt 14-årige (tabel A9.4).
- Det lader til, at kvinder har større **forventninger til deres fremtidige beskæftigelse** end mændene har, men der er betydelige afvigelser i forventningerne hos begge køn i landene (tabel A9.1).
- I ca. halvdelen af landene foretrak kvinderne **kooperativ indlæring**, mere end mændene gjorde det, hvor imod mændene i de fleste lande lod til at foretrække **konkurrerende indlæring**, mere end kvinderne gjorde det (tabel A9.5b).

De studerendes deltagelse i og engagement i skolen

- I gennemsnit har ca. en fjerdedel af de **15-årige** et negativt syn på deres **følelse af at høre til i skolen**, og gennemsnitligt én ud af fem rapporterede, at de for nylig havde skullet fra skole, var kommet sent eller havde undladt at komme til timerne (skema A8.1).
- Studerende i Østrig, Sverige og Schweiz rapporterede om en speciel **stærk følelse af at høre til**, hvor imod studerende i Belgien, Den Tjekkiske Republik, Japan, Korea og Polen rapporterede om en følelse af at høre til under gennemsnittet (tabel A8.1).
- I de fleste lande varierede prævalensen af studerende med en lav **følelse af at høre til** betydeligt blandt skolerne og **mellem-skole-afvigelserne** var endnu større ved de studerendes deltagelse (indikator A8).
- På niveauet med individuelle studerende er **forholdet mellem de studerendes deltagelse og følelsen af at høre til** svagt, idet det antyder, at der er mange studerende, der mangler en følelse af at høre til, men som stadig går i skole regelmæssigt og vice versa (skema A8.3).
- Som kontrast hertil synes de på-skoleniveau studerendes **følelse af at høre til og deres deltagelse** at gå hånd i hånd og være tæt knyttet til **skolepræstationer**, der antyder, at skoler med engagement på højt niveau også lader til at have akademiske præstationer på højt niveau (skema A8.3).
- Analysen afslører især, at et betydeligt antal studerende med forholdsvis høje akademiske præstationer stadig rapporterer om en lav følelse af at høre til (skema A8.4).

Beskæftigelsesfordele ved uddannelse

- **Beskæftigelsesfrekvenserne** stiger med gennemført uddannelse i de fleste OECD lande. Med meget få undtagelser er beskæftigelsesfrekvensen for studerende på de videregående uddannelser mærkbart højere end forholdet for gymnasieelever. For mænd er forskellen specielt stor blandt gymnasieelever og de, der ikke har en gymnasieuddannelse (tabel A10.1a).

- **Beskæftigelsesfrekvensen for kvinder** med mindre end en gennemført gymnasieuddannelse er specielt lav. Beskæftigelsesfrekvensen for kvinder med videregående uddannelser på niveau A overstiger 75% i alle lande på nær fire, men forbliver under den for mænd i alle lande (tabel A10.1a).
- **Kønsforskellen i beskæftigelsesfrekvensen** falder med øget gennemført uddannelse. Forskellen er 23 procentpoint blandt personer uden en gymnasieuddannelse og 11 point blandt dem med den højeste gennemførte uddannelse (tabel A10.1a).

Indtjeningsfordele for individuelle

- **Uddannelse og indtjening** hænger positivt sammen. I mange lande danner en gymnasieuddannelse et gennembrudspunkt, efter hvilket yderligere uddannelse tiltrækker sig en særlig høj præmie. I alle lande tjener studerende fra de videregående uddannelser væsentligt mere end gymnasieuddannede. Indtjeningsdifferentieringer mellem videregående uddannelser og gymnasieuddannelser er generelt mere tydelige end dem mellem gymnasieuddannelser og grundskolen (tabel A11.1a).
- **Indtjeningen blandt folk med mindre uddannelse end grundskole** lader til at rangere fra 60 til 90% af dem med en gymnasieuddannelse (tabel A11.1a).
- **Kvinder tjener stadig mindre end mænd** med samme uddannelsesniveau for gennemført uddannelse (tabel A11.1b).

Uddannelse, arbejdskraftens produktivitet og økonomisk vækst

- De seneste analyser over **menneskelig kapital** fra 14 OECD økonomier - baseret på læse- og skrivefærdigheder - antyder en betydelig positiv **effekt på væksten** (indikator A12).
- Stigninger i **mængden af menneskelig kapital** øger arbejdskraftens produktivitet og tjener også som en driver for teknologisk fremgang (indikator A12).
- Øget **arbejdskraftproduktivitet** udgjorde mindst halvdelen af **BNP-vækst pr. indbygger** i de fleste OECD lande i perioden 1990-2000 (kort A12.1).
- I OECD-området generelt er det estimeret, at man ved at øge gennemsnitsniveauet for gennemførelsen med ét år kan højne produktionsniveauet pr. indbygger med mellem 3% og 6% (indikator A12).

De økonomiske ressourcer investeret i uddannelse

Udgifter pr. studerende

- OECD-lande **bruger US\$ 4.819 pr. grundskoleelev**, US\$ 6.688 **pr. gymnasieelev** og US\$ 12.319 pr. videregående studerende, men disse gennemsnit afdækker en bred vifte af udgifter tværs over landene. Gennemsnitligt bruger lande - som repræsenteret ved det simple gennemsnit tværs over alle OECD-lande - 2,2 gange mere pr. studerende på videregående niveau end på grundskoleniveau (tabel B1.1).
- Hvis man ser bort fra forsknings- og udviklingsaktiviteter (R&D), så repræsenterer **udgifter på videregående institutioner** gennemsnitligt US\$ 7.203 og spænder fra US\$ 4.000 eller mindre i Grækenland, Mexico, Polen og Tyrkiet til mere end US\$

- 8.000 i Australien, Belgien, Danmark, Irland, Holland, Sverige, Storbritannien og USA (tabel B1.1).
- I nogle OECD-lande kan lave årlige udgifter pr. videregående studerende stadig omsættes til høje **samlede omkostninger pr. videregående studerende**, fordi de studerende tager del i videregående studier over en lang tidsperiode (tabel B1.3).
  - Lavere udgifter kan ikke automatisk sammenlignes med en lavere **kvalitet på uddannelsesserviceydelse**. Australien, Finland, Irland, Korea og Storbritannien - som har moderate udgifter til uddannelse pr. studerende på grundskoleniveau - er blandt de OECD lande med det højeste præstationsniveau for 15-årige studerende på nøgleområder (indikator A6 og B1).
  - Der er betydelige forskelle blandt de beløb, der investeres og andelen af studerende, der går på de videregående uddannelser. I gennemsnit er der blandt de 24 OECD lande, som der er tilgængelige data fra, fordelt 24% af alle udgifter til uddannelsesinstitutioner til videregående uddannelser, hvor imod kun 14% af de studerende er tilmeldt på dette uddannelsesniveau (tabel B1.4).
  - **Udgifter** pr. grundskoleelev, gymnasieelev og ikke-videregående studerende øgedes med 29% eller mere **mellem 1995 og 2001** i Australien, Grækenland, Irland, Polen, Portugal, Spanien og Tyrkiet. På det videregående niveau har udgifterne til uddannelse ikke altid holdt trit med den hurtige ekspansion i tilmeldingerne (tabel B1.5).
  - I syv ud af 22 OECD lande, som der er tilgængelige data fra, faldt **udgifterne til uddannelsesinstitutioner pr. videregående studerende** udtrykt i US\$ **mellem 1995 og 2001**, mens BNP pr. indbygger steg over samme periode (tabel B1.6).

Andelen af nationalindkomst investeret i uddannelse

- OECD lande anvender 6,2% af deres kollektive BNP på deres uddannelsesinstitutioner (tabel B2.1a).
- I 17 ud af 18 OECD lande, som der er tilgængelige data fra, steg **offentlige eller private udgifter til uddannelsesinstitutioner** i realpriser med mere end 5% **mellem 1995 og 2001**. Men som kontrast til tendenser i de tidlige 1990'ere syntes stigninger i udgifterne til uddannelsesinstitutioner at blive distanceret af væksten i nationalindkomsten (tabel B2.1a og B2.2).
- Canada, Korea og Storbritannien bruger mere end 2% af deres BNP på **videregående uddannelser** (tabel B2.1b).

Offentlige og private finansieringskilder

- **Uddannelsesinstitutioner finansieres stadig hovedsageligt fra offentlige kilder**: 88% af al finansiering af uddannelsesinstitutionerne kommer direkte fra offentlige kilder. **Privat finansiering** er dog bemærkelsesværdig i Korea (hvor den udgør 43% af de samlede udgifter), i USA (hvor den næsten udgør en tredjedel af de samlede udgifter), i Australien og i Japan (næsten en fjerdedel af de samlede udgifter) (tabel B3.1).
- I en række OECD lande **betaler regeringen de fleste udgifter til almen grundskoleuddannelse**, men overlader ledelsen i uddannelsesinstitutionerne på disse niveauer til den private sektor. Dette giver en bredere vifte af indlæringsmuligheder,

uden at det skaber barrierer for deltagelse af studerende fra lavindkomstfamilier (tabel B3.2a og B3.3).

- **Videregående institutioner** lader til at modtage en langt større andel af finansieringen fra **private kilder** end de almene grundskoleinstitutioner. Den private andel spænder fra mindre end 4% i Danmark, Finland, Grækenland og Norge til mere end trefjerdedele i Korea, men inkluderer private betalinger, som er subsidieret af offentlige kilder (tabel B3.2b).
- I en tredjedel af landene - Australien, Belgien, Canada, Ungarn, Korea, Holland, Sverige, Storbritannien og USA - repræsenterer **udgiftsandelen til videregående institutioner, der er dækket af private enheder undtagen husstande**, 10% eller mere (tabel B3.2b).
- Henover alle uddannelsesniveauer er **tendensen i den offentlige/private andel af uddannelsesudgifter** blandet, hvor nogle lande hælder til offentlige udgifter, mens andre hælder mere til private udgifter. I de fleste tilfælde førte skiftet til private udgifter ikke til nedgang i realniveauet i den offentlige sektors udgifter (tabel B2.2, B3.2a og B3.2b).

Andelen af offentlige budgetter, som uddannelsen råder over

- **OECD lande helliger gennemsnitligt 12,7% af de samlede offentlige udgifter til uddannelse.** Men værdierne for de individuelle lande strækker sig fra under 10% i Den Tjekkiske Republik, Tyskland, Luxembourg og Den Slovakiske Republik til 24% i Mexico (tabel B4.1).
- **Offentlig finansiering af uddannelse** er en social prioritet, selv i OECD lande med kun lille offentlig deltagelse på andre områder (tabel B4.1).
- **Offentlige udgifter til uddannelse lod til at vokse hurtigere end de samlede offentlige udgifter**, men ikke så hurtigt som BNP. Offentlige udgifter til uddannelse voksede som en procentdel af de samlede offentlige udgifter hurtigst mellem 1995 og 2001 i Danmark, Mexico og Sverige (tabel B4.1).

Graden og beskaffenheden af offentlige ydelser til husstande

- **Offentlige ydelser til studerende og husstande** er hovedsageligt åbenlyse på det videregående niveau (tabel B5.1 og B5.2).
- Et gennemsnit på 17% af **offentlige udgifter på videregående uddannelser** er helliget **støtte til studerende, husstande og øvrige private enheder**. I Australien, Danmark, New Zealand, Norge, Sverige og USA udgør offentlige subsidier ca. 30% eller mere af det offentliges budgetter til videregående uddannelser (tabel B5.2).
- **Subsidier** er generelt mere åbenlyse i systemer, hvor de studerende forventes at betale for mindst en del af udgifterne til deres uddannelse (indikator B5).
- **Subsidiære lånesystemer for de studerende** synes at foregå i lande med højt deltagelsesniveau på det videregående niveau. I de fleste OECD lande er de nydelsesberettigede til offentlige subsidier yderst diskrete med hensyn til udgifter til subsidier. I alle rapporterende OECD lande bliver subsidier hovedsagelig brugt udenfor uddannelsesinstitutionerne, og i ét ud af tre af disse lande udelukkende udenfor (tabel B5.2).

Distribution af finansiering blandt ressourcekategorier

- I gennemsnit kan en fjerdedel af udgifterne til videregående uddannelser henføres til **forskning og udvikling (R&D) på videregående uddannelsesinstitutioner**. Betydelige forskelle blandt OECD lande med vægten lagt på R&D på videregående institutioner forklarer en del af de store forskelle i udgift pr. videregående studerende (tabel B6.1).
- På niveauer under det videregående niveau udgør **nuværende udgifter** et gennemsnit på 92% af de samlede udgifter tværs over OECD lande. I alle OECD lande på nær fire bliver der brugt 70% eller mere af de nuværende udgifter på disse niveauer til **personalelønnings** (tabel B6.3).

Adgang til uddannelse, deltagelse og progression

Forventet skoleperiode

- I 24 ud af 27 OECD lande **deltager enkeltpersoner i formel uddannelse** imellem 16 og 20 år i gennemsnit. De fleste variationer blandt lande med denne værdi kommer fra forskelle i tilmelding til videregående uddannelser (tabel C1.1).
- **Den forventede skoleperiode** steg mellem 1995 og 2002 i alle OECD lande, der rapporterede sammenlignelige data (tabel C1.1).
- I halvdelen af OECD landene tilmeldes mere end 70% af **børn på 3 til 4 år** enten til førskoleinstitutioner eller til grundskoleprogrammer. I den anden ende af spektret kan en 17-årig forvente at bruge gennemsnitligt 2,7 år på videregående uddannelser (tabel C1.2).
- I størstedelen af OECD landene kan **kvinder** i gennemsnit **forvente at modtage 0,7 år længere uddannelse** end mænd (tabel C1.1).

Adgang til videregående uddannelse

- I dag vil hver anden ung person i OECD området **gå på universitet eller lignende på samme niveau** i løbet af hans/hendes levetid (tabel C2.1).
- I gennemsnit i OECD lande **kan en 17-årig i dag forvente at være tilmeldt i 2,7 år på videregående uddannelser**, hvoraf 2,0 år vil være på fuld tid. I Finland, Korea og USA kan de studerende forvente at modtage ca. fire års fuldtids og deltids videregående uddannelse (tabel C2.2).
- Med undtagelse af Østrig og Frankrig voksede **deltagelsen på de videregående uddannelser** i alle OECD lande **mellem 1995 og 2002** (tabel C2.2).
- **Størstedelen af de studerende på de videregående uddannelser har tilmeldt sig offentlige institutioner**, men i Belgien, Japan, Korea, Holland og Storbritannien er de fleste studerende tilmeldt privatledede institutioner (tabel C2.3).

Internationaliseringen af videregående uddannelse

- **I 2002 var 1,90 millioner studerende tilmeldt uden for deres hjemland** indenfor OECD og partnerskabslande nævnt i denne udgave. Dette repræsenterede en 15% forøgelse af den totale mobilitet for studerende siden sidste år (tabel C3.6).

- Fem lande (Australien, Frankrig, Tyskland, Storbritannien og USA) modtager næsten 73% af alle **udenlandske studerende, der læser indenfor OECD området** (skema C3.2).
- I absolutte tal repræsenterer studerende fra Frankrig, Tyskland, Grækenland, Japan, Korea og Tyrkiet de **største kilder til optagelse fra OECD lande** i OECD og partnerskabslande. Studerende fra Kina, Indien og Sydøstasien omfatter det **største antal udenlandske studerende fra partnerskabslande** i OECD og partnerskabslande (tabel C3.2).
- Relativt til et lands totale videregående tilmeldinger spænder **procentdelen af udenlandske studerende, der er tilmeldt i OECD lande** fra under 1% til næsten 18% i Australien og Schweiz. Proportionelt til deres størrelse tager Australien, Østrig, Belgien, Frankrig, Tyskland, Schweiz og Storbritannien flest udenlandske studerende ind målt i procentdel af deres videregående tilmeldinger (tabel C3.1).
- I Finland, Spanien og Schweiz er mere end én ud af seks udenlandske studerende tilmeldt højt teoretisk avancerede research-programmer (tabel C3.4).
- Hvad angår **studieområder**, så er 30% eller flere **af de udenlandske studerende** tilmeldt videnskab eller maskinteknik i Australien, Finland, Tyskland, Sverige, Schweiz og Storbritannien (tabel C3.5).

Overgangen fra uddannelse til arbejdsliv

- I gennemsnit blandt landene **kan en ung person på 15 år forvente at være under formel uddannelse i lidt mindre end 6½ år**. I 17 ud af de 28 undersøgte lande spænder denne periode fra tæt på 6 til 7½ år (tabel C4.1a).
- Udover de forventede antal år brugt på uddannelse, kan en ung person på 15 år forvente at være i arbejde i 6,4 ud af de kommende 15 år, at være arbejdsløs i totalt 0,8 år og at være ude af arbejdsmarkedet i 1,3 år. Lande varierer i gennemsnit mest i varigheden af arbejdsløshedsperioder. (Tabel C4.1a).
- **I 23 ud af 27 OECD lande er der flere kvindelige end mandlige 20 til 24-årige under uddannelse**. Mænd i aldersgruppen 20 til 24 år har større sandsynlighed for at være i beskæftigelse. Procentdelen af 20 til 24-årige, der ikke er under uddannelse, spænder fra 50 til 70% i de fleste OECD lande (tabel C4.2a).
- I nogle lande foregår uddannelse og arbejde for en stor dels vedkommende sammenhængende, hvor imod det i andre lande foregår sideløbende. **Arbejdsstudieprogrammer**, som er relativt almindelige i europæiske lande, tilbyder strukturerede, erhvervsfaglige uddannelseslinjer til anerkendte beskæftigelseskvalifikationer. I andre lande er indledende uddannelser og arbejde sjældent forbundet med hinanden (kort C4.4).
- **Andelen af de 20 til 24-årige, der ikke er under uddannelse**, og som står uden en videregående uddannelse, er under 10% i kun 8 ud af 27 OECD lande. I 11 lande repræsenterer denne gruppe, der potentielt er i farezonen, mellem 10 og 18% af aldersgruppen og for de resterende 8 OECD lande falder mere end 20% af aldersgruppen ind under denne kategori (tabel C5.1).
- Procentdelen af mænd i 20 til 24-års alderen, der falder ind under denne gruppe "i farezonen" er større end procentdelen af kvinder, der falder herind under i 19 ud af 27 lande; mest bemærkelsesværdigt i Grækenland, Island, Italien, Portugal og Spanien. I

de lande, hvor tendensen er omvendt, er det mest bemærkelsesværdigt i Danmark, Luxembourg og Tyrkiet (tabel C5.1).

Indlæringsmiljøet og organisation af skoler

Antal lektioner, som de studerende modtager

- Studerende akkumulerer gennemsnitligt 6.868 **lektionstimer** i alderen mellem 7 og 14, hvoraf 1.576 timer er i alderen mellem 7 og 8, 2.510 timer i alderen mellem 9 og 11 og 2.782 timer i alderen mellem 12 og 14 år (tabel D1.1).
- Elever i alderen mellem 7 og 8 i OECD lande modtager årligt gennemsnitligt 752 timers **obligatoriske undervisningstimer** og årligt 788 timers **planlagte undervisningstimer i klasseværelset**. Elever i alderen mellem 9 og elleve år forventes at modtage næsten 50 timer flere undervisningstimer pr. år end elever i alderen mellem 7 og 8, og elever i alderen mellem 12 og 14 forventes at modtage næsten 100 timer mere årligt end de elever, der er i alderen mellem 9 og 11. Disse tal varierer dog betydeligt fra land til land (tabel D1.1).
- **Undervisning i læsning, skrivning, matematik og videnskab** omfatter næsten halvdelen af den obligatoriske undervisningstid for de elevers vedkommende, der er mellem 9 og elleve år og 41% for elever der er mellem 12 og 14 år. Blandt landene er der stor variation i procentdelen af pensum for de 9 til 11-årige, der er helliget læsning og skrivning som et obligatorisk fag. Det varierer fra 12% af pensum i Portugal til 31% i Den Slovakiske Republik (tabel D1.2).

Adgangspolitik vedr. gymnasieskoler

- Baseret på undersøgelsesrapporter fra skoleledere i 2002 er de studerendes akademiske formåen det mest udbredte **kriterium for adgang af studerende til gymnasieskoler**, selv om der er stor forskel blandt landene. Mere end 80% af de studerende i Finland, Ungarn og Norge går på skoler, hvor de studerendes **akademiske formåen** altid bruges som et adgangskriterium, hvorimod procentdelen i Spanien er mindre end 10% (tabel D5.1).
- De øvrige mest anvendte faktorer i **adgangskravene** er de studerendes behov for og interesse i undervisningen og deres bopælssted i et vist område (tabel D5.1).
- Ved **gruppering af studerende** er det mest anvendte kriterium **de studerendes valg** af specifikke emner eller undervisning. I gennemsnit går omkring 73% af de studerende på skoler, hvor dette kriterium altid anvendes. Som kontrast hertil går næsten halvdelen af de studerende i Mexico på skoler, hvor dette aldrig er praksis. En gruppering af studerende, der sikrer, at der i klasserne er en **blanding af evner**, er den næstmest almindelige politik fulgt af en gruppering af de studerende efter alder (tabel D5.3).
- Skoler i det flamske fællesskab i Belgien, Ungarn, Irland og Italien er i gennemsnit mere selektive end det internationale gennemsnit, både når det drejer sig om adgang og gruppering af de studerende. Som kontrast hertil synes skoler i Spanien og Sverige at være mindre selektive i deres adgangskrav end det internationale gennemsnit, og det synes også i mindre grad at bruge selektive grupperingskrav (kort D5.3).

Klassestørrelse og studerende/lærer forhold

- Den **gennemsnitlige klassestørrelse** i grundskoleuddannelsen er på 22 elever, men det varierer i landene fra 36 elever pr. klasse i Korea til mindre end det halve i Grækenland, Island og Luxemburg (tabel D2.1).
- **Antallet af elever pr. klasse** øges med gennemsnitligt to elever under grundskoleuddannelse, men **forholdet mellem elever og lærere** synes at falde med et øget uddannelsesniveau grundet flere årlige undervisningstimer (tabel D2.1).
- **Lærere og ikke-lærere, der er ansat** inden for grundskolen spænder fra mindre end 81 personer pr. 1000 elever tilmeldt i Japan, Korea og Mexico til 119 personer eller mere pr. 1000 elever i Frankrig, Ungarn, Island, Italien og USA (tabel D2.3).

Lærerlønninger

- **Lønninger** for grundskolelærere **midt i karrieren** spænder fra mindre end USD 10.000 i Den Slovakiske Republik til USD 40.000 og mere i Australien, Tyskland, Japan, Korea, Skotland, Schweiz og USA (tabel D3.1).
- I gennemsnit overstiger **gymnasielæreres lønninger pr. undervisningstime** grundskolelæreres lønninger med omkring 40%, selv om forskellen er mindre end 5% i New Zealand, Tyrkiet og USA og så stor som 82% i Spanien, hvor forskellen er størst på at undervise på grundskole- eller gymnasieniveau (tabel D3.1).
- **Lønninger i toppen af skalaen** er gennemsnitligt omkring 70% højere end startlønnen for både grundskole- og gymnasieuddannelse, selv om det varierer blandt de lande, der stort set er på linje med det antal år, det tager for en lærer at arbejde sig opad på skalaen. Eksempelvis er lønninger i toppen af skalaen i Korea næsten tre gange startlønningerne, men det tager 37 år at nå op i toppen af skalaen (tabel D3.1).
- **Lærernes lønninger er steget i realpriser mellem 1996 og 2002 i faktisk alle lande** med den størst synlige stigning i Ungarn og Mexico. Lønninger på grundskole- og gymnasieniveau i Spanien faldt i realpriser i samme periode (tabel D3.3).

Lærernes arbejdstid

- Antallet af **undervisningstimer pr. år i folkeskoler** er på gennemsnitligt 803 timer, men dette tal spænder fra 617 i Japan til 1.139 timer i USA (tabel D4.2).
- Det gennemsnitlige antal **undervisningstimer i grundskolen** er på gennemsnitligt 717 timer, men dette tal spænder fra 513 i Japan til 1.167 timer i Mexico (tabel D4.2).
- Det gennemsnitlige antal **undervisningstimer på den videregående uddannelse** er på 674 timer, men dette tal spænder fra 449 i Japan til 1.121 timer i USA (tabel D4.2).
- **Procentdelen af arbejdstid brugt på undervisning** er højere i begyndelsen af grundskolen end den er i slutningen af grundskolen. På begge niveauer er det kun i et fåtal af landene, at procentdelen af arbejdstid brugt på undervisning er højere end 50% (tabel D4.1 og kort D4.2).
- **Regulering af lærernes undervisningstid** varierer blandt landene. I de fleste lande forventes lærerne formelt at arbejde i et specifikt antal timer; i andre lande er det kun undervisningstid i timer pr. uge, der er specificeret (indikator D4).

Fordelingen af ansvar for beslutningstagning på grundskoleniveau i uddannelsen

- Baseret på data for 2003 er **beslutningstagning** samlet set særdeles centraliseret (set fra et centralt og/eller offentlig ledelse på statsniveau) i Australien, Østrig, Grækenland, Luxemburg, Mexico, Portugal, Spanien og Tyrkiet, med en centraloffentlig ledelse specielt dominerende i Grækenland (88% af beslutningerne tages af den centrale administration) og Luxembourg (66%) (tabel D6.1).
- Beslutninger tages oftest **på skoleniveau** i Den Tjekkiske Republik, England, Ungarn, New Zealand og Den Slovakiske Republik og i særdeleshed i Holland, hvor alle beslutninger tages på skoleniveau (tabel D6.1).
- **Beslutninger omkring undervisningsorganisationen** tages hovedsagelig af skolerne i alle OECD lande, hvorimod **beslutninger omkring planlægning og struktur** for det meste hører under de mere centraliserede lag i regeringen. Billedet ser mere blandet ud omkring **beslutninger vedr. personaleledelse og fordeling og brug af ressourcer** (tabel D6.2).
- **Kun lidt under halvdelen af de beslutninger, der er taget i skolerne, er taget med fuldstændig selvstyre**, hvilket næsten svarer til de beslutninger, der tages indenfor de rammer, der er udstukket af en højere myndighed. Beslutninger taget af skoler i samråd med andre er relativt sjældne. Skoler er mindre tilbøjelige til at tage autonome beslutninger relateret til planlægning og struktur end til andre områder (tabel D6.3).
- **Mellem 1998 og 2003 blev beslutningstagningen mere decentraliseret i de fleste lande**; mest bemærkelsesværdigt i Den Tjekkiske Republik, Korea og Tyrkiet. Den modsatte tendens var åbenbar i det franske fællesskab i Belgien og Grækenland (kort D6.3).

Nye indikatorer i denne udgave

Som en yderligere opdatering af de normale indikatorer omfatter denne udgave følgende nye indikatorer:

- **A5: Tendenser indenfor læsefærdigheder** – evaluerer læsefærdigheder hos elever på ca. 9 år både generelt og efter køn.
- **A8: De studerendes engagement** – undersøger to dimensioner af de studerendes engagement: de studerendes fornemmelse af at høre til og deres deltagelse i skolen, og viser i hvilket omfang disse varierer tværs mellem lande.
- **D5: De studerendes adgangs-, placerings- og grupperingspolitik** – undersøger denne politik som den anvendes på gymnasieniveau, hvor uddannelsesbestemmelserne begynder at vise større forskelligartethed.
- **D6: Beslutningstagning i uddannelsessystemer** – kontrollerer mønstret for beslutningstagning og skitserer hvilken myndighed, der tager beslutningerne på hvilke områder i systemet og graden af selvstyre, hvormed de kan tage disse beslutninger.

Herudover er adskillige *nye analyser* fremhævet under de normale indikatorer, der viser følgende:

- Demografiske faktorer der har indflydelse på den fremtidige strøm af kvalificerede personer (indikator A1)
- Tendenser i forholdet mellem uddannelses gennemførelse og arbejdskraftaktivitet (A10)
- En sammenligning af relative indkomster gennem tiden både generelt og separat for mænd og kvinder (A11)
- En sammenligning af fordelingerne af udgifter og studerende efter uddannelsesniveau (B1)
- En opsplitning af private udgifter til uddannelse mellem husholdningsudgifter og andre private udgifter (B3)
- Tilmeldingsmønstret efter enkelte årgange for unge voksne (C1)
- Tendenser for de studerendes mobilitet og analyse af de fag, som de udenlandske studerende studerer (C3)
- Sammenligninger gennem tiden af, hvordan overgangen fra uddannelse til arbejde håndteres (C4)
- En profil udtrykt i fødselsland for unge personer med lave kvalifikationsniveauer (C5)
- En sammenligning af antalsforholdet mellem studerende og lærere i offentlige og private institutioner (D2)
- Proportionen af læreres arbejdstid anvendt på undervisning (D4)

Bemærkning til redaktorerne

Med mindre andet er nævnt refererer tallene generelt til skoleåret 2002 eller til finansåret 2001. Tallene vedrørende færdigheder indenfor læsning, matematik og videnskab for 15-årige og om de studerendes engagement er fra Programme for International Student Assessment (PISA) i 2000.

Indikatorerne vist i bogen er baseret på data fra OECD fra 30. juni 2004. Alle senere revisioner foretaget i lande omkring deres data, der får indflydelse på indikatorværdierne, er vist på OECD's website på følgende adresse: www.oecd.org/edu/eag2004.

Anvendt terminologi i Executive Summary (resumé)

Advanced Research Programmes (avancerede research-programmer) - refererer til videregående programmer, der fører direkte til en belønning i form af en avanceret research-kvalifikation, fx en Ph.d.

Educational attainment (gennemførelse af uddannelse) - gennemførelse af uddannelse udtrykkes ved det højeste niveau for gennemført uddannelse individuelt, defineret i henhold til ISCED (International Standard Classification of Education).

Employment ratio (beskæftigelsesfrekvens) - er antallet af ansatte personer som en procentdel af det totale antal personer i befolkningen.

Expenditure on educational institutions (udgifter til uddannelsesinstitutioner) - dækker udgifterne på de uddannelsesinstitutioner, der både er omfattet af undervisning og udgifter til ikke-undervisnings uddannelsesinstitutioner, fx de, der er involveret i administration af uddannelsessystemet.

Human capital (menneskelig kapital) - produktiv rigdom udtrykt i arbejde, færdigheder og viden.

ISCED - International Standard Classification of Education, som klassificerer uddannelsesprogrammer i henhold til niveau

Partner countries (partnerskabslande) – de lande, der deltager i OECD/UNESCO World Education Indicators (WEI) programmet: Argentina, Brasilien, Chile, Kina, Egypten, Indien, Indonesien, Jamaica, Jordan, Malaysia, Paraguay, Peru, Filippinerne, Den Russiske Føderation, Sri Lanka, Thailand, Tunesien, Uruguay og Zimbabwe. Herudover er Israel, som har observationsstatus i OECD's aktiviteter vedrørende uddannelse, omfattet.

School expectancy (den forventede skoleperiode) - den gennemsnitlige varighed af en formel uddannelse, som et 5-års barn kan forvente at deltage i, i løbet af barnets levetid.

Tertiary-type A level of education (videregående uddannelser på niveau A) - svarer til programmer på niveau 5A i ISCED. Disse er for det meste teoribaserede, og de er skabt for at give tilstrækkelige kvalifikationer som adgang til avancerede research-programmer og professioner med store kvalifikationskrav så som medicin, tandteknik eller arkitektur. Omfatter sædvanligvis både en Bachelor og en Master eksamen (person, som har bestået en embedseksamen) og tilsvarende eksamener.

Tertiary-type B level of education (videregående uddannelser på niveau B) - svarer til programmer på niveau 5B i ISCED. Disse er sædvanligvis af kortere varighed end de

videregående uddannelser på niveau A, og de fokuserer på praktiske, tekniske eller beskæftigelsesmæssige færdigheder med henblik på direkte adgang til arbejdsmarkedet, selv om nogle teoretiske fundament indgår i de respektive programmer.

Tertiary level of education (videregående uddannelsesniveau) - videregående uddannelser type A og type B programmer samt avancerede research-programmer.

Total public expenditure on education (samlede offentlige udgifter til uddannelse) – omfatter offentlige (regering) udgifter til institutioner samt offentlige subsidier til husholdninger (fx leveomkostninger) og andre private enheder.

University or equivalent level (universitetsniveau eller lignende niveau) – refererer til videregående uddannelser type A og herover.

© OECD 2004

Dette sammendrag er ikke en officiel OECD oversættelse.

Reproduktion af dette sammendrag er kun tilladt på betingelse af, at OECD copyright og titel på den originale publikation nævnes.

Sammendrag på flere sprog er oversatte uddrag af OECD publikationer, der oprindeligt blev publiceret på engelsk og fransk.

De er gratis tilgængelige på OECD Online Bookshop www.oecd.org/bookshop/

For yderligere oplysninger kan man kontakte afdelingen OECD Rettigheder og Oversættelser,
Direktoratet for Offentlige Anliggender og Kommunikation.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
Frankrig

Besøg vores website www.oecd.org/rights/

